

Cultura și viața

Aradului

Apare afară de Luni și zilele după sărbătorile zilnic. — Redacția și Administrația Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 Lei, pe jumătate de an 400 Lei, pe un sfert 200 Lei, pe lună 70 Lei. Pentru America pe an 5 dolari

Conferința dlui director V. Babescu în București

În ziua de 16 Februarie a. c. dl profesor V. Babescu va ține o conferință despre „Cinematograful și învățământul modern“, combinată cu proiecțiuni cinematografice, în sala de conferințe a Casei Școlilor din București.

Conferința este sub patronajul dlui I. Petrovici ministrul instrucțiunii publice și se vor prezenta primele filme didactice, făcute în Arad, din cari unele scrise și cu text străin, au fost trimise și în străinătate, pentru propagandă națională.

La aceasta conferință vor mai lua parte dnii I. Dianu, consilier de legăție, directorul general de presă și de propagandă, dl Durazzo, plenipotențiarul Italiei la București, delegații M. St. M., toate instituțiile științifice și școlare din Capitală și din provincie etc.

Fabrica de filme „Filmul Didactic“ din Arad, este unica în felul ei, în întreaga țară.

Dnii miniștrii Vasile Goldiș, I. Lupaș, O. Goga, Gr. Trancu-Iași, apoi P. S. S. Grigorie episcopul Aradului și dl Vasile Boneu, prefectul județului și-au exprimat dorința a participa la această conferință, în care se manifestă

efortul Aradului, în serviciul culturii și progresului general.

Cu această ocazie dl profesor V. Babescu va prezenta dlui ministru al instrucțiunii publice un memoriu vast, în care propune și cere introducerea în mod obligatoriu în învățământul secundar al acestor procedee de a instrui în școli prin ajutorul filmelor, fapt care de ani de zile se practică astfel în țările apusene, fiind recunoscută ca una din cele mai bune metode.

În aceste țări, odată lunar, sunt adunați toți elevii la cinematograful școlii, unde se rulează pe film, tot ce au putut învăța în termenul de una lună etc., dându-se și explicațiile necesare din partea profesorilor.

Desigur că, prin asemenea filme de caracter științific s'ar putea câștiga mai mult decât prin frecventarea cinematografulor unde se rulează filme demoralizatoare și cari agită, însă nici de cum nu ajută la un bun progres cultural pe spectatori.

Cu ocazia acestei conferințe vor fi prezentate următoarele filme didactice-culturale, făcute în susamintita fabrică:

I. Vizita Familiei Regale în Ti-

mișoara. Expoziția zootehnică din Banat.

II. Desvelirea monumentului Lupoaiței din Timișoara în prezența dlor miniștrii V. Goldiș și Gr. Trancu-Iași precum și a delegaților italieni.

III. Industria marmurei (Carrara românească) din Ruschița, jud. Severin, lângă Caransebeș, aplicarea ei în arta sculpturală.

IV. O excursiune dela Brașov la Sinaia, farmecul Carpaților noștri.

V. Lemnul, exploatarea pădurilor din jud. Arad și Timiș și industria lui modernă în Arad și în Pâncota (jud. Arad).

Intellectualii români din Arad vor da tot concursul instituției „Filmul Didactic“, care numără printre colaboratorii săi, pe cei mai distinși oameni de școală, literatură și știință. M.

Cine-i președinte în Nicaragua

Washington. — Guvernul Statelor Unite a comunicat lui Sacaça, șeful revoluționarilor liberali din Nicaragua, că chiar dacă ar reuși să pună stăpânire pe toată țara, tot nu va fi recunoscut. Guvernul american consideră, ca președinte de drept în Nicaragua pe conservatorul Diaz, până la alegerile prezidențiale, ce se vor face anul viitor.

Relațiile româno-germane

— Se urmărește o colaborare mai strânsă —

Berlin. Comentând informațiile apărute în presa română despre relațiile româno-germane, „Berliner Tageblatt“ exprimă satisfacția pentru faptul că în România se afirmă dispoziția în favoarea unei înțelegeri cu Germania. Ziarul subliniază că deasemenea și în toate cercurile politice și economice din Germania realizarea acestei înțelegeri este dorită în modul cel mai viu. „Berliner Tageblatt“ afirmă că fără nici o îndoială, și dificultățile problemei biletelor „Băncii Generale“ vor putea fi rezolvate, în eventualitatea unui acord general.

Situația economică a Europei se îmbunătățește

— Declarațiile ministrului de finanțe american —

Roma. „Corriera della Sera“ publică un interviu cu dl Mellon, secretarul de Stat al tezaurului american care declară că situația generală a Europei se îmbunătățește și stabilizarea definitivă nu este departe. Dl Mellon crede că chestiunea datoriei de război își va pierde în curând gravitatea, deoarece dezvoltarea economică mondială va lua un avânt formidabil în mai puțin de zece ani.

Intrevederea Vandervelde-Briand

Paris. Dl Vandervelde ministrul de externe al Belgiei a sosit la Paris și a avut o consfătuire cu dl Briand. Ambii miniștri au discutat între altele chestiunea vizei pașapoartelor între Franța și Belgia.

Criza individualismului

— Ibsen, — Voluntarism, Stirner. — Egocentrism, Nietzsche — Universalism, Hristos. — Personalism. —

Variațiile individualismului s'au experimentat pragmatic mai sincer și mai complet în Rusia. De altfel, n'a fost o teorie cât de extravagantă care să nu cucerească sufletul rus din adâncuri și să nu se instaleze acolo, dominantă. Toată cugetarea secolului al XIX a intrat în sufletul rus ca într'un laboratoriu psihic Rând pe rând, Ibsen, Stirner, Nietzsche, teoreticiani și empiriști ai concepției individualiste au fost „trăiți“ de generații întregi cu fanatism, până la ultima literă din ceea ce concepuseră. Valoarea multor doctrine s'a stabilit sau s'au nimicit în sufletul rusesc. Nu vreau să spun, că în Europa doctrinele individualismului au fost studiate numai speculativ.

Au fost trăite, experimentale, și în apus deși în măsură mult mai mică. Ibsen a torturat sufletul rus cum odinioară Hegel torturase intelectualul rus. Generația dela 1820-1880 era hegeliană, mai târziu — până aproape de revoluție, ea deveni individualistă, mai precis ibseniană. Dramele lui Ibsen se jucau nu numai pe scenele teatre-

lor cu o pătimășă predilecție, — ele se »reproduceau« în viața reală. N'a fost un popor, care să fi dat mai multe Norc, mai mulți Peer Gayt, Brand, doctori Stokman, ființe iubitoare ca Tolweig. Rusia reală devenise un teatru de toate zilele, Ibsen — fu »jucat« mai mult în viață decât pe scenă.

Când o femeie se simțea Nora, din »Casa păpușilor« ea încerca să se realizeze ca atare. Mediul social favoriza încercarea. Și fiindcă nici o Nora nu se realizează complet, se spunea, poate cu ironie, poate cu amărăciune: »Nu vedeți că Nora (care în realitate era o Sșa, o Mașa, o Sonia, o Tatianna, o Marusea) nu-și joacă rolul până la sfârșit?« Sau când într'o explozie de maximalism individualist cineva încerca să devină Brand, fără să fi ajuns la punctul vizat de eroul dramatic lui Ibsen, era întimpat cu: »Te așteaptă moartea, cu lingura în mână, și te topească ca pe un metal de calitate inferioară«. Când o Nadia nu reușea, printr'o eflorescență de indivi-

dualism al inimii, prin iubire, să cucerească pe iubitul ei, rămânând în așteptare pasivă: »e o Solweig care așteaptă pe Brand«. Femeia, veriga care trebuia să lege avântul individualist al bărbatului spre maximalism cu societatea, era o Solweig ce nu izbutea niciodată. »Stâlpii societății« — milioanele de piedeci reale, reduceau pe doctorul Stokman la mediocritate — și Rusia a dat mulți doctori ca Stokman fiindcă a avut mulți »stâlpi ai societății« — piedeci insurmontabile. Expresiile cele mai caracteristice din opera lui Ibsen erau tot atât de curent, ca și versuri din Pușchin, pasagii (mai târziu) din Dostoievski și Necrasov.

Ibsen a plăcut și a cucerit prin individualismul său voluntarist. Pentru el omul devine om, creator al personalității sale, prin voință. Își solidifică »eul« său, dezvăluindu-l din elementele brute ale individualității sale, ca un chip clar și bine diferențiat, numai cu energia voinței. Maximalismul lui Ibsen pornește din potențialitățile pozitive ale spiritului: fiecare om are posibilitatea reală să se realizeze în chip maximal — un Petru să se toarne într'o operă de artă, un Petrograd să fie aceasta operă, un Alexandru să fie un învingător a lui Napoleon, dacă e un Alec-

sandru rus, iar dacă e Alexandru în general să cucerească Indiile...

Ibsen caută o justificare practică a individualismului. »Eul« realizat trebuie să fie plasat în cadrul unei utilități. Să sui muntele, să ajungi culmea — e deliciul voinței care se deslanțuie, dar »ajungerea la culme« trebuie să fie îmboldită de presentimentul unei finalități extrinsece. Ibsen nu vrea ca individualismul să se contraponă mediului: să-l cucerească, să-l nege, sau practic să-l distrugă. Elementul moral al al maximalismului individualist la Ibsen constă în găsirea unei punți, prin care personalitate să se apropie de colectivitate; să conviețuiască cu ea, presupunând că această colectivitate e la fel evoluată, iar dacă nu să o ridice prin forța »eului« său la culmea de perfecție.

Analizând insuccesul — căci Ibsen, oricât ar fi, »stăpânul gândurilor noastre«, a tuturor și a fiecăruia în parte; se termină întotdeauna cu insucces — prindem dela început lipsa justificării metafizice a individualismului voluntarist. Utilitarismul social al lui Nietzsche nu e în chip absolut obligatoriu, fiindcă »socialitatea«, spre care tind individualismul ibsenian, și prin care caută să se explice și explicându-se, să se justifice prin categorii morale superioare.

Tribunalul arbitral mixt din Paris în chestia optanților unguri

— Violențele presei maghiare și calmul presei române —

Paris. — Ziarele au publicat astăzi următoarea corespondență, transmisă din București.

Cercurile oficiale și opinia publică comentează cu calm violențele atacuri ale presei din Budapesta, în privința moțiunii Parlamentului român, prin care guvernul român a fost invitat să nu admită competența tribunalului mixt româno-ungar dela Paris în chestiunea optanților unguri. Se subliniază că departe de a aduce vreo atingere tratatului dela Trianon, această moțiune, cere în mod hotărât ca tratatul să fie riguros observat.

Exproprierea optanților unguri face parte din marea reformă agrară, realizată pe tot teritoriul României și nu poate fi nici de cum considerată ca o confiscare sau o lichidare, pentru a se putea invoca alineatul 2 al articolului 230. Din acest motiv România, deși s'a prezentat din motive de deferență înaintea tribunalului mixt, n'a pledat decât incompetența tribunalului în această chestiune și prin vocea dlui Millerand, și-a rezervat dela început dreptul de a lua hotărârile și alitudinea pe care le va socoti necesare.

Guvernul ungar însuși a recunoscut în 1920 la Paris, în 1923 la acor-

dul din Bruxelles, precum și în fața Ligii Națiunilor, că tratatul nu se opune unei expropriări a bunurilor optanților pentru expropriări de utilitate publică, inclusiv necesitățile sociale, ale unei reforme agrare și n'a cerut pentru supușii săi decât un tratament egal cu acela acordat cetățenilor români. Tratatul dela Trianon cere egalitate. Tratatul permite optanților unguri să rămână proprietari în România, dar proprietarii în cadrele legilor țării, cu aceleași avantajii, ca și proprietarii români, dar de asemenea cu aceleași sarcini și obligațiuni.

Cealaltă interpretare, ar voi să creeze pentru optanții unguri privilegii exorbitante și veșnice pe teritoriul românesc. Legea reformei agrare și exproprierea, se aplică tuturor marilor proprietari din România, fie români, unguri sau neutrali, în aceleași condițiuni, în favoarea clasei țărănești. Nici o excepție și nici un privilegiu n'ar putea fi iolerat, în favoarea oricui ar fi. Acesta este senzul invitației adresată guvernului român de unanimitatea Parlamentului, refuzând să admită ingerința tribunalului arbitral, dincolo de competența ce i-a fost fixată prin tratatul dela Trianon.

Sindicatul muncitorești italiene și regimul fascist

— O rezoluție luată la conferința din Milano —

Roma. — Hotărârile luate la conferința foștilor conducători ai sindicatelor muncitorești, ținută la Milano, au fost publicate ieri, purtând semnătura aceluia care a luat inițiativa acestei mișcări de raliere la regimul fascist. Trebuie subliniat că promotorii mișcării sunt sindicalisții autentici și toți au făcut parte până acum din partidul socialist oficial. Unii din ei au fost membrii ai parlamentului. Dar cea mai remarcabilă adeziune la fascism este de sigur cea a lui Daragona, șeful recunoscut al fostei Confederații Generale a Muncii, deputat și fruntaș conducător al partidului socialist.

Rezoluția publicată în urma Conferinței dela Milano declară, între altele, următoarele:

»Regimul fascist este o realitate. Trebuie să ținem seama că această realitate a rezultat într-o măsură oarecare și din principiile noastre, sare s'au impus. Astfel, de pildă, politica sindicală a fascismului se identifică în a-

numite puncte, cu politica noastră. Noi nu eram de acord cu statul liberal pentru că avea drept principiu să nu intervină în activitatea economică. Acum, noi putem face toate rezervele asupra mijloacelor și scopurilor intervenției fasciste, dar întrucât o intervenție se produce, suntem interesați să urmărim de aproape desfășurarea ei. Regimul fascist a făcut o lege, fără îndoială îndrăzneată asupra disciplinei raporturilor colective de muncă. În această lege sunt permise principiile care sunt și ale noastre. O astfel de lege nici nu s'ar fi putut propune sub regimul statului liberal. Ar fi de asemenea în contradicție cu noi înșine dacă ne-am împotrivi statului corporativ și codului muncii, pe care voește să le realizeze regimul fascist. E de ajuns să ne amintim dorințele și proiectele noastre din trecut, pentru a stabili că avem datorită să contribuim prin acțiunea noastră și prin critica noastră la buna reușită a experiențelor încercate de fascism».

Poate fi socialitatea o ultimă rațiune morală, a cărei grandoare absolută să nu o potă reduce prin superioritatea altor valori? Ibsenismul se zbate în relativitate fiindcă nu se poate justifica metafizic. Deaceia — Nora rămâne și ea o păpușă, nu-și joacă rolul până la sfârșit li trebuie libertatea — dar la ce-i folosește ea? I se urăște. Toți eroii lui Ibsen se prăpădesc pe drum.

Drumul e admirabil, la sfârșit e o culme, dar pentru ce ajungi aici? Pentru ce să ajungi aici?

Nicăiri nu se vede mai bine criza individualismului decât anume în voluntarismul lui Ibsen, metafizic nejustificat.

Stirner oferă o variație barbară de individualism: egocentrismul. »Eul« lui Stirner nu e o potențialitate; e o categorie absolută. Ceva superior calitativ, ceva mai real din punct de vedere pozitivist, ceva mai desăvârșit decât individul așa cum el e creat de natură — Stirner nu concepe. În partea a doua a sngurei lui opere de filozofic »Der Einzige und sein Eigentum« — individualitatea se ridică la divinitate. »Eul« se contrapune, din toate punctele de vedere, umanității întregi. Egocentrismul vrea ca un »eul« izolat să fie centru al umanității. Dar nu un centru a cărui conaturalitate cu ce-

lelate centre (fiindcă fiecare »eul« după Stirner trebuie să fie un centru), e calitativ egală și cantitativ de aceiași intensitate: din potrivă, centrul devine absorbant, cuprinde pe toate celelelalt, le devorează, le anihilează, le interiorizează în sine. Individul nu devine o personalitate, dezvăluită — ca o floare severă din torențele potențialității psihospirituale — ci un monstru în veșnică luptă de supremație. Evident, egocentrismul individualist e un maximalism, rămâne însă o ficție, fiindcă e o abstracție. E imoral — chiar din punct de vedere al moralității practice — fiindcă nici utilitatea socială, ne mai vorbind de utilitățile de ordin superior, nu îngăduie ca păticia, individul să reducă totul — adică umanitatea, la sine. Egocentrismul, abstract filozoficește, devine empiric un rău social. Dezlanțuie lupte între individ și mediu, între om și umanitate.

Stirner n'a făcut școală. Nici în literatură, nici în artă, în sociologie, Stirnerianii ar putea fi numiți nihilisții politici, cari neputând cuceri umanitatea pentru a o supune propriei lor hipotrolii individualiste logic tind să o nimicească. Nu e de mirat — dacă se spune că lui Stirner li trebuie o unitate — ruină, o umanitate moartă,

Ungaria judecată de unguri

— Cu ocaziunea procesului pălmuirii dlui Bethlen —

Am publicat la vreme condițiunile în cari s'a judecat, la Geneva, procesul refugiatului politic ungar Istvan Jusht, refugiat care a pălmuit pe dl Bethlen, chiar în localul secretariatului »Ligii Națiunilor«.

Istvan Jusht a fost condamnat la 24 de zile de detențiune, 500 franci amendă și expulzarea, de pe teritoriul elvejian pe timp de 10 ani.

Ceeace este cu deosebire interesant de relevant în acest proces, este episodul în care un ungar, — animat de cele mai bune și mai călduroase sentimente pentru țara lui, — descrie situația actuală din Ungaria.

În apărarea pe care și-a făcut-o, spre a explica gestul săvârșit asupra dlui Bethlen, Istvan Jusht, — un om foarte instruit și la curent cu problemele sociale generale din țara sa, — spune, prin apărătorul său, următoarele:

Mizeria spaimântătoare din Ungaria și nepăsarea magnaților unguri

În Ungaria, magnații dețin toate proprietățile.

Domenii de înținderea unui canton se transmit din tată în fiu, pe când țărani cari nu posedă pământ și trăiesc într-o dependență de sclavi, muncesc pentru un florin și jumătate pe zi, atunci când kilogramul de pâine costă 50 de centime.

Pe pământul acesta bogat există o mizerie neagră.

Optzeci de mii de țărani au fost siliți să emigreze în Franța și mulți alții în alte țări.

Aristocrația maghiară și autoritățile, complici cu falsificatorii de bancnote

În Ungaria, succesele atentatelor criminale contra cluburilor adversarilor regimului, au fost sărbătorite în public.

Anchetele conduse de aliați în cazurile ororilor, au dovedit vina aceluiaș persoane cari mai târziu, au participat la fabricarea monetelor false.

Scandalul bancnotelor false, consecința logică a regimului de dominație ocultă a societăților secrete, l-a indignat în gradul cel mai înalt.

În această afacere au fost compromise numeroase personalități din poliție, armată și din aristocrație.

N'a fost pălmuit dl Bethlen, ci Ungaria, care a primit trei palme deodată

Contele Bethlen, care știe de această afacere, a mers cu cinismul până

la a declara în plin proces că-l mai consideră și acum pe prințul Windischgrätz ca pe un gentleman perfect. Unde rămâne respectul legii unde buna credință, unde morala? Contele Bethlen ar fi făcut mai bine să încaseze palma fără șgomot, decât să pună în mișcare justiția elvejiană, pentru corecțiunea primită în plinul scandal al monetelor false.

Se vorbește de o palmă. D. Moutet găsește că au fost în aceeași zi trei, și că din palmele dela Geneva, cea mai răsunătoare n'a fost aceea a lui Jusht, căci în aceeași zi de 10 Iunie, Liga Națiunilor a refuzat ridicarea controlului financiar, pe care a venit să-l ceară, și dl Briand, a depus cererea sa la Ligă de a crea o organizațiune internațională pentru reprimarea crimei falsificării monetelor străine. Cu toate acestea, guvernul ungar a avut curajul să provoace această sesiune a juraților federali.

Budapesta a dus Europa la două degete de război

Prin apărătorul său, acelaș inculpat Istvan Jusht a denunțat primejdioasă acțiune a societăților secrete din Ungaria.

Tratatul dela Trianon stipula că va fi interzis a molesta pe oricine pentru opiniile sale.

Violând însă cuvântul dat ambasadorului Angliei la Budapesta, mareșalul Horthy înconjoară cu trupele sale Parlamentul și sub presiunea baionetelor obține numirea sa ca re-

gent. Și atunci teroarea începe și dezordinea reacțiunii este așa de grozavă, că înșiși delegații unguri la Conferința de pace au rugat Antanta să intervină spre a pune capăt ororilor bandelor armate. Activitatea societăților secrete a dus Europa la două degete de nou război.

Am spicuit aceste câteva crâmpene, din darea de seamă ce ni s'a trimis asupra procesului intențat de dl Bethlen, spre a arăta cum e judecată Ungaria din zilele noastre, chiar de către unguri.

On. abonații ziarului nostru sunt rugați a lua la cunoștință că, expirarea abonamentului nu se socotește dela data emiterii chitanței de abonament, ci dela data, când primesc ziarul nostru primadat.

Administrația.

ca pe milioanele de cadavre să se încarneze ireductibilitatea »eului« hipertrofiat. Nu se poate vorbi însă de criză a Stirnerianismului empiric — fiindcă încercări serioase de a înfăptui în proporții mari abstracția egocentristă nu s'au făcut nicăiri.

Mai simpatic decât Stirner e Nietzsche, cu condiția ca filozoful german să fie privit invariabil ca poet. Nietzsche universalizează »eul«. Il proiectează nu în lumea aceasta, care îi e profund odioasă, ci în lumea adevărilor eterne. Natural acolo nu se ajunge în chip evolutiv. Platon ne-a arătat cum a »căzut« »eul« din empiriul desăvârșirilor cerești: brusc, definitiv, rămânând să poarte în lumea fenomenalității materialiste o reminiscență: e cea ce noi numim platonism.

Nietzsche propune o întoarcere accelerată, bruscă, revoluționară în perfecția originară. Cum? Ridicând deșeserios: printr'un salt. Individualismul lui Nietzsche o săritură în perfecție, dincolo de bine și de rău. (Binele și răul rămân aici, în umanitatea concretă și condamnată). »Supra omul« lui Nietzsche e o viziune poetică, nu o concepție realizabilă. E inacceptabil — fiindcă nici grandoarea supraomului nu e justificată printr'o lumină metafizică. Și apoi acest sărman supraom nu știe

pentru cei trebuie perfecția umană a lui Nietzsche e fără calificativ: nici morală, nici estetică, nici intelectuală, nici ca a lui Ibsen, bunăoară.

Nietzsche înseamnă cult al pasiunii. Săritura peste case, peste munți, peste propria imperfecție reală presupune un torent de pasiuni, valori cari să urească individul concret, nietzscheanul, și să-l arunce peste barierele realității pe culmea unei viziuni poetice.

Rămâne individualismul lui Hristos. În concepția lui Hristos — individul are posibilitățile imense și date de a deveni o personalitate. De a înfăptui o idee morală, de a deveni realitatea ideii morale. Viziunea personalității omeneste nu e în creștinism, nici poetică, nici abstractă. E plastică până la senzorialitate. Personalismul creștin înalță pe omul real, cu toate potențialitățile lui negative și pozitive, spre idealul dat, și empiric existent: Hristos. Transformarea individualismului voluntarist, egocentrist și übermenschist în personalism creștin pune capăt crizei individualismului în genere și salvează »eul« concert de rătăcirii sterile și primejdioase. Il salvează fiindcă îi dă o justificare metafizică, deci morală, deci religioasă.

G. M. Ivanov.

Tratatul dintre Anglia și China au fost rupte

Guvernul naționalist chinez pretinde retragerea forțelor britanice. — Liga Națiunilor va interveni pentru aplanarea conflictului?

Londra. — Din Peking se anunță că cererile streine consideră cererea de retragere a trupelor britanice drept răspunsul Chinei la propunerile An-

Ministrul de externe al guvernului britanic, refuzând să încheie un acord cu reprezentantul Angliei a arătat că rupe tratativele în semn de protest contra trimiterii de forțe britanice.

Motivul ruperii negocierilor

Londra. — «Reuter» a primit din sursă autorizată următoarele amănunte asupra felului cum s'a ajuns la ruperea negocierilor între reprezentantul Angliei și guvernul cantonez. Consilierul de legație Omaley se ministrul de externe cantonez Eugene Chen terminându-l la 29 Ianuarie negocierile în privința concesiunilor din Hankeow și Kiang. Acordul provizoriu, cărnia i făcuseră unele corectări la 30 Ianuarie urma să fie semnat în aceeași zi. Dar între timp Eugene Chen a anunțat că s'a ivit împrejurări neprevăzute care împiedică semnarea acordului și că a transmis o notă, afișată în care guvernul naționalist nu poate da nici un acord cu Anglia, atâta timp cât forțele militare britanice înconjoară orașul Shangay. Consilierul de legație așteaptă acum noi instrucțiuni din partea guvernului de la Londra.

Tratatul vor fi reluate mai târziu

Londra. — Se anunță oficial că acordul provizoriu privitor la viitorul tratat al concesiunilor britanice din China, care urma a fi semnat, de către ministrul afacerilor străine cantonez Eugene Chen, a fost amânat pentru o dată ulterioară.

Motivul invocat de Eugene Chen este — trimiterea de forțe armate britanice în China. Întreruperea negocierilor va însemna și ruperea definitivă a tratatelor anglo-chineze.

În cererile guvernamentale această cerere a fost primită cu tot calmul, în-

treruperea negocierilor neafectând cu nimic la principiile liberale ale politicii Marelui Britanii față de China.

Lordul Grey despre posibilitatea intervenției Ligei Națiunilor

Londra. Lordul Grey a rostit aseară un discurs în care s'a referit asupra situației din China în raport cu Liga Națiunilor.

Lordul Grey, a declarat că recenta dare de seamă a lui Sir Austen Chamberlain a găsit aprobarea întregii țări. În acest expozeu. Sir Austen Chamberlain, nu s'a referit într'un nimic la Liga Națiunilor, deoarece situația din China nu poate fi prezentată sau discutată în Liga Națiunilor sau din două motive: primul motiv îl prezintă starea de război civil din China; Liga Națiunilor ne putându-se ocupa cu chestiunile de ordin intern. Al doilea motiv consistă în faptul că politica naționalistă chineză este influențată în mod considerabil de către sugestiile guvernului sovietic de la Moscova, care este pe față estii Ligii Națiunilor. În astfel de circumstanțe a aduce Ligii Națiunilor într'o astfel de chestiune, ar fi privit acest fapt de către naționaliștii chinezi și simțitorii lor sovietici, nu ca un gest conciliatoriu dar ca o provocare. În orice caz dacă naționaliștii chinezi ar fi dispuzi de a accepta soluțiunea Ligii Națiunilor. Marea Britanie nu ar avea nimic de obiectat.

Lordul Cecil ca răspuns la declarațiunile Lordului Grey s'a declarat complet de acord.

Atitudinea laburiștilor

Londra. Dl John H. Thomas la întrunirea de la Reading a făcut noi declarațiuni în legătură cu politica Marelui Britanii față de China. Dl Thomas, fost ministru în cabinetul laburist, a recunoscut că politica Marelui Britanii găsește întregă aprobare la partidele din opoziție. Partidul laburist formulează o singură dorință — evitarea ori căruia războiu.

Prețurile taxelor pentru sălile publice de spectacole

— Ordinul extraurgent al Prefecturii Poliției —

1. Toate sălile publice unde se desfășoară vor fi supuse taxelor de al jos:

2. Se înțelege prin sălile publice: spectacole, inclusiv vareturile, staurantele, cafenele, bodegile, cluburile, cari închiriază sălile pentru dansuri, serate, festivaluri, serbări, școli etc.

3. Taxele se vor plăti de către proprietarii sălilor, în cazul când le plătează singur, iar în caz contrar, de către antreprenori. În nici un caz aceste taxe nu se încasează de la societățile sau persoanele cari închiriază sălile pentru serbări.

4. Taxele de aceste se vor încasa, afară de acestea se vor încasa, (Ministerul de Finanțe) și către Primărie.

5. Taxele sunt: Dela orele 4 (16) până la ora 9 (21) câte 2000 Lei pe oră, iar dacă accsul în sală este cu bilete de intrare, va fi îndoit. Dela ora 10 (22) până la 12 (24) câte 3000 Lei, pe oră, iar delatările nopții în sus, câte 5000 Lei, pe oră.

Și seara dacă sunt bilete de intrare taxele vor fi dublate.

6. La aceste taxe sunt supuse și atrele de varietate dacă în afară de meritele din program, se dansează, de artiștii localului, fie de către public.

7. Orice dispensă totală sau parțială de aceste taxe, este exclusă.

8. Taxele se vor încasa de către Prefectură.

Spectacolele zilei

Teatrul orașenesc.

Sâmbătă cu începere la orele 8 seara, „Scumpă micuță”, operet. La orele 11 „Marele cabareu de carnaval”.

Cinema Apollo.

Sâmbătă va rula „Pierrea indienilor”. (Florile albe). Rula film istoric din viața indienilor roșii în 12 acțiune mari.

Cinema Urania.

Sâmbătă va rula „Cele trei ceasuri cu cuc”.

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu.

Mâncări bune și ieftine. Serviciu punctual.

INFORMATIUNI

In atenția tuturor

Prefectura județului Arad, cu ordinul Nr. 2968 din 3 Februarie 1927, pune în vedere celor interesați că în viitor, nici o petrecere (serată, bal, etc.) nu se va putea ține, fără a avea autorizația prealabilă a Prefecturii județului.

Acest ordin intră în vigoare cu data de azi și se va aplica atât pe teritoriul orașului cât și a județului Arad.

Demisia consiliului directorial din ministerul comunicațiilor

Azi înainte de masă, sub prezidenția dlui A. Costescu, membru consiliului directorial întrunindu-se într'o sedință, au hotărât să-și înainteze demisiile în corpore. Ministrul comunicațiilor a primit aceste demisii.

Școlile politehnice din țară vor fi militarizate

Din București se confirmă știrea că, Ministerul de război ar fi depus înaintea Parlamentului un proiect de lege, prin care, propune ca școlile politehnice din țară să fie militarizate.

Conform proiectului, astfel studenții dela această școală, vor fi supuși regulamentului militar, fiind întru toate asimilați membrilor armatei regulate.

Măsuri față de cei ce vor intra în Statele Unite

New-York. — Comisiunea de imigrare din Senatul american a decis ca noile norme pentru imigrare să intre în vigoare în anul viitor. Până atunci, se vor aplica tot cotele de până acum.

Reîntoarcerea principesei Elena

Marți va sosi la București, din Italia principesa Elena.

Elena Filipovici condamnată

Tribunalul Ilfov, secția III, a judecat Marți procesul socialistei Elena Filipovici învinuită că prin articole publicate în diverse ziare socialiste a propagat ura, contra bisericilor și așezămintelor școlare ale statului.

Tribunalul a condamnat pe inculpată la 15 zile închisoare.

Prăbușirea unui munte în apropierea de Rovereto

Viena. Din Triest se anunță că în apropiere de Rovereto, s'a prăbușit un munte distrugând șoseaua și calea ferată. Pe o distanță de 400 metri circulația a fost întreruptă.

Un cantonier, văzând câteva blocuri enorme de piatră prăbușindu-se, a oprit trenul la timp, și astfel nu s'a înregistrat nici o nenorocire. Câteva clipe după aprinderea trenului, muntele întreg s'a prăbușit peste linie.

Loc deschis *)

— Avertisment —

Procedura de punere sub curatelă a soțului meu cu numele Gheorghie Goda fiind în curs, prin prezența atrag atențiunea tuturor, că în acest restimp să nu faci acte juridice cu susnumitul căci îmi declin orice răspundere materială.

(576) Soția lui Gheorghie Goda
născută Jovanov Flora.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu răspunde.

ECONOMICE

Cunoștințe folositoare pentru gospodine și gospodari

V. Laptele și derivatele

Mijloc practic de a vedea dacă laptele e curat.

Se ia un ac mai gros de cusut și se freacă bine ca să fie complet curat. Se vâra în lapte și se scoate drept în sus. Dacă laptele este curat va rămâne o picătură în vârful acului. Dacă nu rămâne nimic, e semn că laptele are apă.

Laptele amestecat cu apă bate în albastru. Când se fierbe prinde o pețiță subțire și nu face caimac.

Un mijloc practic de ce constata falsificarea este iodul. Turnăm câteva picături în lapte. Tinctura de iod dă amestecăturii o culoare albastră; iar dacă laptele e curat se îngălbenește.

Păstrarea laptelui dulce

Pe timp de vară se poate conserva laptele mai multe zile dacă punem un kgr. de acid boric la fiecare litru de lapte. Prezența acidului nu strică căsuși de puțin gustul laptelui și nici nu e vătămător sănătății.

Cel mai bun mijloc.

Îl ferbem până la 80 grade; după aceea îl răcim repede într'un vas cu apă rece. Îl păstrăm 2-3 zile bine astupat în sticle pușe la răcoare.

Care-i cea mai bună smântână?

Cea mai bună smântână este aceea care se ridică deasupra laptelui pus la prins, în cele dintr'ăi 12 ore.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea dela 4 Februarie 1927

Berlin 12322.50
Amsterdam 207.90

New-York	520.—
Londra	2522.—
Paris	2045.—
Milano	2222.50
Praga	1540.—
Budapesta	9090.—
Belgrad	913.50
București	285.—
Varșovia	57.50
Viena	7330.—

BUCUREȘTI

Devize

Paris	715.—
Berlin	43.—
Londra	872.—
New-York	180.—
Italia	777.—
Elveția	3460.—
Viena	25.45
Praga	545.—

Valute

Napoleon	720.—
Marci	42.50—
Leva	128.—
Lire otomane	88.—
Lire sterline	870.—
Fr. rancezi	—720—
Fr. elvețieni	34.50—
Lire italiene	7.85—
Drahme	2.10—
Dinari	3.10—
Dolari	179.50—
Marca poloneză	20.—
Cor. austr.	25.50
Cor. ung.	—
Cor. cehoslov.	5.40.—

Casa Agricolă de Păstrare Arad-Cenădană Societate Anonimă în Arad.

Convocare.

Casa Agricolă de Păstrare Arad-Cenădană Societate Anonimă în Arad, își va ținea a XXXVII-a **ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ** în ziua de 13 Februarie 1927, ora 11 dimineața în localul propriu din Arad.

OBIECTE: 1. Expunerea raportului direcțiunii, a comitetului și a comisiunii de supraveghere, precum și înaintarea socotelilor finale depe exercițiul 1926. Stabilirea bilanțului, decidera asupra distribuirii beneficiului, descărcarea direcțiunii și a comisiunii de supraveghere.

2. Propunerea direcțiunii cu privire la urcarea capitalului social.

3. Modificarea §§ lor 4, 5, 9, 10, 12 și 20 din statutele de pensiune.

4. Alegerea membrilor în comisiunea de supraveghere și în comitet.

5. Eventualele propuneri.

La adunarea generală d-nii acționari sunt poziți cu observarea că în sensul §-lui 59 din statut, numai acei acționari își pot exercita dreptul de votare, acțiunile cărora sunt scrise pe numele lor cel puțin de 3 luni și sunt depuse împreună cu cupoanele lor până la ora 12 a zilei, ce premerge adunării generale, la casa institutului din Arad, sau la filialele din Rovine și Zerind.

Arad, la 20 Ianuarie 1927.

Direcțiunea.

Activ		BILANȚ PE ANUL 1926		Pasiv	
Casa în numerar ... 7.895.092.—		Capital social	10.000.000		
Disponib. la alte bănci 4.208.762.—	12.103.854	Fond de rezervă	1.575.898		
Cambii	34.416.925	Fond de pensiune al impieg. ...	529.307		
Cont curent	29.527.948	Fundaț. al Heinrich Alexandru ...	100.000		
Garanții	6.820.827	Fundaț. al dec. Nachtnebel Ođön	5.000		
Ipotecă	166.611	Depuneri:			
Participațiuni la întreprinderi și alte efecte	2.822.579	Pe libele ... .. 44.529.265.—			
Avere imobilă:		În cont curent ... .. 9.758.118.—	54.287.383		
Casa sedilului instit. ... 390.000.—		Creditori	6.960.025		
Alte imobile ... .. 230.000.—	620.000	Garanții	6.820.827		
Efecte fundațiunii deced. Nachtné bel Ođön	5.000	Dividende neplătite	73.160		
Mobilier	1	Poziții tranzitoare:			
		Interese incurse prealabil 2.579.017.—			
		Chiriale solvite anticipativ 71.204.—	2.650.221		
		Soldul beneficiului:			
		Venit transpus din anul trecut 60.107.50			
		Beneficiul net din anul 1926 ... .. 3.421.816.50	3.481.924		
	86.483.745				86.483.745

Arad, la 31 Decembrie 1926.

Ladislau Purgly, președinte. Soma Földes, dir. gen., exp.-contabil. Dr. Elemér Fetter, prim-contabil.

Verificat de noi și găsit conform cu registrele.

Censori: Dr. Ludovic Dálnoki Nagy, Dr. Bent Boros. Andrei Daniel, Ioan Szathmáry.

In toată ziua peșteri proaspete, carne de porc, unsoare, clisă, tofelul de cărnuri proaspete la 280

Sumandan Gheorghe și Fiul

Bulev. Regele Ferdinand No. 52.
Cer sprijinul Onor. public românesc!

Prețurile cele mai ieftine la MUZSAY Arad,

Vis-a-vi de teatru.

Costum de lână pentru iarnă Lei 1760
Bașon double ori alster de iarnă Lei 2358
Palton de lână cu guler de blană Lei 2850
Palton de piele cu guler și căptușală de blană Lei 4000

Croitorie la măsură!

Mare depozit de stofă.

BECURILE uzate pe lângă su prapătire le schimbăm cu nouă, sticle și obiecte de porțelan spartă le lipim special, cadre pentru tablouri și lucrări de sticlărie pe lângă prețuri ieftine la sticlăria

SCHWARCZ Arad,

lângă biserica izraelită. 484

Haine (blouse) croșetate, veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la **SZÁNTÓ, Str. Eminescu 6. Arad. 245**

Institutul Obstetric și Școala de Moașe, Arad.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea Institutului Obstetric și Școala de Moașe din Arad, cu cc. 35 vagoane lemne de foc, se va ține licitațiune publică cu oferte închise în ziua de 7 Martie 1927 la ora 12 amiazi.

Condițiunile stipulate în caietul de sarcini se pot vedea în biroul susnumitului institut în fiecare zi de între orele 10—12.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contab. publice.

Institutul Obstetric și Școala de Moașe Arad
572

Reclama este sufletul comerțului!

KNAPP

Ilvopsește și curăță haine. — Atelierul în Arad, Str. Episcopul Radu 10. — Loc pentru strângerea hainelor în Arad, Str. Brătianu 11. În edificiul Băncii Agrare Timișană. 271

Citiți Cuvântul Ardealului!

Nr. G. 1322—1926.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei Judecătoriei mixte Arad, No. de mai sus — 2 nopt ere, 1 mașină de teerată, 1 strângător de surube, 2 șifoner cu 2 uși, 1 bicicletă, 1 vițel, 4 porci, 1 mașină de cusut Singer, 4 perine de puf și alte obiecte, prețuite în suma de Lei 267.400, cuprinse în favoarea »Economia S. A. de Comerț și Indust.« răprezentată prin Dr. Bela Krausz adv. din Rovine contra urmăritului pentru suma de Lei 53.700 capital, interese 12% dela 15 Octombrie 1925 precum și speșele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Rovine, Colonia nouă Nr. 3, în ziua de 14 Februarie 1927 la orele 10 a. m. conf. art. de lege LX, § ului 107 și 108, din anul 1881 al legii exec. 575

Aceasta licitație se va ține și în favoarea »Economia S. A. de Comerț și Indust. din Arad«, Ernest Lustig și Ludovic Kellner. Arad, la 17 Ianuarie 1927.

Șef-portărel: Indiscifrabil.

Dacă aveți nevoie de

ANUNT

modern, efctuos, cercetați Admini-oo strația oo

„Cuvântul Ardealului”

din Arad, Strada Românilor Nr. 6.

Dacă vrei să dețunezi sau să cini ieftin și ooo conștiincios caută

hala de vin a viticulturii „Mino aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri. Deschis până la ora 12.

Direcțiunea Uzinelor de a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu rie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pece mina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scălda necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri

Uzinele Comunale Secția gaz aerlan: Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon:

Biroul uzinelor din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. ce privesc comenzile etc.

Dacă te dor picioarele sau tălpile ou suferi și nu a rea lor și caută IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Caragiale Nr. 20, imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru că rinzi picioare ghete comode.

Atelierul de broderii, țesături și cusături

al doamnei **Cristina Sabău**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confecționează; Cuverturi de pat, perdele, fețe lingerie etc. Specialități de batiste. Bogat în de modele artistice pentru brodat. :: Imprim modele pe pânză.

Citiți și răspândiți „Cuvântul Ardea

Auchete și cununi ocazionale foarte frumoase, B rite variațiuni, asortiment **florăria JAN** bogat cu prețuri convenabile ARAD, Str. Eminescu 20-22. ATENȚIE! Firma JANU numai în Str. Eminescu 20-22 există. Celălalte cu nu noi folosesc nume fals.

Imprimeria Judetului S.

Arad, Str. Gh. Lazar No.

Execută tot soiul de tipărituri aparți toare artel tipografice. — Depozit de :: primare secretariale și advocațiale.